

Funkis och Betty Back skakar hand i Skoftebyn

*Kvarteret Gullriset i oktober 1954. Klyftevägen vid Göteborgsvägen.
Från Innovatums bildarkiv.*

Trollhättan i december 2016

Annika Hjortkap

Artikel i Tidningen Trollhättan torsdagen 6 maj 1954

Att bygga hus med tak som lämpar sig till kälkbacke åt ens ungar har inte förekommit tidigare i Trollhättan – om man inte kommer dragandes med Betty Backs stuga som exempel. Byggnadschefen vid Nohab Lars Holmqvist är i maj färdig med sin villa vid Gullriset bortåt Göteborgsvägen och den liknar inte i många avseenden de ”fyrkantiga byggklossar” som eljest är det vanliga. Mer än en vanlig villa kostar den honom inte, 65-70 000 kronor och byggnadsnämnden svalde utan att grina illa det originella byggnadsförslaget, när det skulle godkännas.

Det finns endast ett liknande hus i Sverige och det ligger i Stockholm, där arkitekt Erskine förverkligat en idé som presenterades i tidskriften ”Hem i Sverige” för några år sedan. Prismahus heter det. Det är inte fråga om någon Hollywood-villa, även om bilisterna från Göteborg gärna saktar in farten på väg in mot centrum och undrar vem som där skall spendera sina slantar.

Huset liknar kort sagt ett tak.

Men under detta tak har ingenjör Holmqvist, som givetvis ritat sitt hus själv, disponerat utrymmena utan tanke på hur andra människor har det hemma. Huset domineras vid sin neutrala sida av del väldiga taket, vilket brytes av en tämligen konventionell vägg så pass högt från marken att man lagom får plats med en dörr där. Den motsatta sidan, som med fördel benämnes fasad, har de stora snedlagda fönstren som blickfång. Dessa fönster släpper in ljus till såväl bottenvåningens vardagsrum, som det därovan liggande arbetsrummet. Den balkong som byggts åt denna sida är lagd på den enda av husets ytterväggar som är lik vad man hittills kallat vägg.

Gavlarna är djärvt snedskurna och har givit sin skapare problem med att bryta en stor och mäktig yta. Det sker dels genom att med murbruk putsa ytan så pass skonsamt att inte konturerna i teglet försvinner. Dels sker det genom att till exempel låta rökgången skymta fram.

Inomhus rymmer huset en finess, som inte något bostadshus i Svea land för närvarande kan uppvisa.

Uppvärmningen sker nämligen genom golvet. Eldningen görs genom en kokseldad värmepanna, men värmeledningsnätet har lagts som slingor i golvet. Det blir alltså en jämn strålvärme och temperaturen skall inte överstiga trettio grader i nätet.

Det är malmöaktiebolaget Sana, som prövar den metoden, vilken tidigare använts vid en fabriktionsavdelning i Jönköping.

Grund har inte sprängts för huset, varmed en inbesparing på cirka 4 000 kronor skett. Pannrum och tvättrum ligger sålunda granne med vardagsrummet, vilket har en yta på fyrtioåtta kvadratmeter. Från köket göres en öppning till vardagsrummet – finmatsalen och serveringen kan alltså ordnas direkt från köket genom den serveringslucka som fälles ut.

En fristående trappa leder till andra våningens sovrum och badrum. Öppna spisar finns i både vardagsrum och arbetsrum. Sålunda blir det två rökgångar, eftersom värmepannan har sin egen rökgång.

– Man bygger inte ett sådant hus i en strikt villabebyggelse, säger stadsarkitekt Struve om funkisvillan vid Gullriset. Men får huset en så pass separat placering som här, så kan man inte säga annat än att det är lyckat.